

VETO

Weekblad. Jaargang 9, '82-'83.
Nr. 29, dd. 20 mei 1983.
V.u. Marcel Meeus. Van Even-
straat 2D, 3000 Leuven.
Tel.: 016/22 44 38.

Aan de nieuwe kringbesturen

Schrijf nu al op in je agenda: voor een goeie start van je kring in het volgende academiejaar: een aanrader...

De vormingsdriedaagse van de Algemene Studentenraad gaat door op ma. 26, di. 27 en woensdag 28 september in de Bron (Kessel-Lo). Meer informatie over de sport-, sociale-, cultuur-, onderwijs- en andere thema's die aan bod zullen komen vind je in de volgende VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

Gewetensbezwaarden en sociale verdediging

Wanneer U dit artikel leest is het Projekt Sociale Verdediging reeds een week beëindigd. Eind april haalde het projekt de nationale pers naar aanleiding van een perskonferentie. Wij hadden U graag wat meer achtergrondinformatie gegeven. Daarenboven hadden we een kort telefoongesprek met één van de deelnemers aan de training. Ook hiervan krijgt U een verslagje.

In een paar artikelen in deze VETO-jaargang hebt U theoretische informatie kunnen vinden over Sociale Verdediging als alternatief voor militaire

gewetensbezwaarden tijdens hun burgerdienst een opleiding in sociale verdediging zouden kunnen volgen. Een totaal nieuw idee dat ingaat tegen de neutraliserings-taktiek die erin bestaat gewetensbezwaarden aan het werk te zetten, elk apart, in de sociokulturele of verzorgingssector.

Vandaar ook dat de inrichtende groep stelt dat de deelname aan het projekt voor gewetensbezwaarden een vanzelfsprekendheid is. Wel dient erbij vermeld te worden dat het projekt (de training) zich niet tot hen alleen richt. In de samenleving zijn er ook nog andere mensen (de grote groep vrouwen b.v.) die een even grote rol spelen in een op sociale verdediging gerichte maatschappij.

kunnen geven dat gewetensbezwaarden in het algemeen een welbepaalde diensttijd mogen besteden aan het volgen van opleidingen geweldloze weerbaarheid en sociale verdediging? 3. Is het mogelijk om in samenwerking met de ondertekende parlementsleden zo nodig te komen tot een wijziging in de zin van de wetten en reglementen in verband met het statuut van gewetensbezwaarden?

Na lang aandringen heeft de minister de parlementsleden (en hen alleen) daarover gesproken. In zijn antwoord (mondeling!) verwees hij naar een ontwerp-K.B. betreffende de opleiding

van gewetensbezwaarden. Binnen dit ontwerp is er naast een opleiding i.v.m. het statuut alleen maar een opleiding mogelijk gericht op de specifieke taakomschrijving binnen de tewerkstellende organisatie. De gewetensbezwaarden moeten volgens de minister bij hun leest blijven (de verzorgings- of socio-kulturele sektor). De training in sociale weerbaarheid werd door de minister 'anti-militaristische indoktrinatie' genoemd. Wel stond hij toe aan de parlementsleden dat ze opmerkingen formuleren op het ontwerp K.B.

Ondanks dit negatief advies gingen de gewetensbezwaarden Chris Steenvoet uit Eeklo en Piet Van Kerckhoven uit Hasselt toch door. Ze hebben dan ook de opleiding gevolgd, en zijn daar openlijk voor uitgekomen. Getuige hiervan zijn de perskonferentie waarop zij aanwezig waren en hun brief aan de minister. 'Indien U toch een andere mening zou zijn toege-

daan, en u mij wil vervolgen omwille van mijn geweten en de daad die daaruit volgt, denk ik toch dat mijn verantwoordelijkheidsgevoel voor deze samenleving opweegt tegenover het slaafs en onderdanig volgen van wetten en regelingen van het volk genomen', schrijft Piet. Daarmee zegt hij meteen dat hij de gevolgen van zijn onwettige daad wil dragen. Chris schrijft o.a.: 'Ik wil er nogmaals op wijzen dat ik mijn dienst niet stopzet, maar de volgende drie weken als integraal deel van mijn dienst zie (n.v.d.r. er waren bij de perskonferentie al twee weken voorbij). Naderhand zal ik mijn dienst gewoon verderzetten'. Het gaat dus duidelijk niet om twee nieuwe totaalweigerers, maar om gewetensbezwaarden die als verlost stuk van hun dienstweigering vinden dat ze — gewetensvol — de geboden opleiding moeten volgen.

(vervolg op p. 4)

Stille aktie van Vrouwen tegen Verkrachting Fiere Margriet begraven...

Een tijdje geleden werden in Leuven verschillende vrouwen — waaronder vrouwen van het Huis voor Mishandelde Vrouwen — verkracht. Georganiseerd verzet tegen de vrouwensojarditeit? De woede van het vluchthuis was groot: er werd kwistig gekalkt op straten en muren — "Kastreer ze!". De vrouwen die zich opnieuw onder de naam Vrouwen Tegen Verkrachting verenigden hadden, verklaarden dat er nog meer akties zouden volgen.

Ze zijn nu mei. Onlangs was ik in het Vrouwenhuis en vertelden ze me dat maandag 9 mei er een aktie zou plaatshebben. "We gaan handtekeningen afgeven aan de burgemeester. Allemaal in het zwart — het wordt een rouwstopt; we gaan Fiere Margriet begraven!" De publiciteit voor de aktie bleek te zijn beperkt tot mondelinge doorgeven van de informatie. Half acht vertrek aan de Barrikade (Schrijnmakersstraat).

Gemeenteraad

Terwijl beneden aan de trappes van het Stadhuis een vijftal vrouwen bij de (reuze-) doodskist bleven de wacht houden, was de rest naar de Raadzaal. Maandelijks gemeenteraad. Hier zou de petitie worden overhandigd. Er

gebeurde vervolgens niet meer dan overhandigen van de bundel, want zo stond het ook in de omzendbrief voor de vrouwen: "...de aktie moet in alle stilte gebeuren. We willen niet ingaan op provokaties, we gaan geen discussies aan." Terwijl de gemeenteraadsleden één voor één binnendruppen, flessen Spa op tafel werden gezet, en men mekaar met glimlachjes en handen schudden begroette, zaten zij daar... waardig, onbeweeglijk wachten, zwarte vrouwen die de eerste vier rijen bezetten. Je krijgt de stellige indruk dat geen van de aanwezigen aan de andere kant van de zaal op de hoogte is van wat de vrouwen hier komen doen. En het is dan ook zo gebeurd, nog voor het stil is geworden, en de raad begon, is iemand van de eerste rij naar voor gegaan en heeft de ruim 650 handtekeningen aan de Heer Sprockeels afgegeven. ('Vansina is ziek' — 'nog steeds?').

De vrouwen zijn dan ook in alle stilte uit de zaal verdwenen als iemand, een vrouwelijk gemeenteraadslid, naar voor komt en aan de (ogelucht) lachende agenten vraagt 'zijn ze al weg?'. Ze gaat zelfs door, de trappen af, om te zien of ze nog kan inhalen. Beneden staat een rouwstopt klaar om te vertrekken... Het begint te waaien. Grootste stilte onder deze doordeweekse withemel: de vrouwen staan twee aan twee, de kist vooraan. Ze beginnen in de handen te klappen, een traag ritme. De Munstraat door en een paar spotlacherige Italiaanse

kelners die in het deurgat komen staan... We zijn er. De groep schaaft zich rond de liggende vrouw — plechtig wordt het als de houten zwartbespannen gevaarte over het beeld gaat.

Iemand leest luidop wat er op het vlugschrift staat dat aan de enkele voorbijgangers van hier tot ginder werd uitgedeeld. "Het heeft de heren behaagd tot zich te nemen..." en dan de namen van vrouwen, 'Marie-Josée, te Leuven, op de Bruul, om 22.00 u.', enz. — Bloemenkransen zijn meegenomen. Ieder gaat een vrouwenteken (een stickertje) op het grote vrouwenteken in 't midden van de inmiddels al duchtig natgeworden kist leggen...

Rouwstopt

Als de groep teruggaat langs de Tienestraat begint het te regenen. — 'En nu?' vraag ik als de hele groep aan de Fonske-oversteek op het Fochplein net tussen de twee zebrapaden kan — 'Ah - naar de Barrikade zeker, een pintje pakken!'

Was dit dan alles? Haast geen publiciteit maken, liever geen mannen in de aktie willen, bijna vluchten uit die raadzaal, zwigend zinnen wachten, de tocht door de stad beperkt tot een blokje-om, niet eens een bordje achterlaten bij de kist van Fiere Margriet opdat mensen zouden weten wie er achter zit...? Eén van de organisatoren, zo lijkt me, die de groep met één van de vlaggen 'Nee' wil sluiten, stel ik nog maar eens de vraag: 'Zijn er nog andere dingen gepland?'

'Het is de bedoeling dat elke maand iets gebeurt. Deze aktie is bewust zo beperkt en bescheiden. Punt is de overheid niet te provoceren want we vragen aan hen enkele maatregelen te treffen. Volgende maand willen we een tweede aktie doen naar de gemeenteraad toe. We gaan een plan afgeven met alle donkere en gevaarlijke plaatsen in Leuven. Konkreet wordt hieraan het verzoek gekoppeld om voor een degelijker verlichting te zorgen. Nog andere akties zijn gericht naar de overheid toe, met name een konkrete eisenbundel m.b.t. de opleiding van politiegangers.'

Als iedereen in de Barrikade is binnengestapt — krijgen ze een proficiënt — 'We hebben ons keurig gedragen!' De tongen komen los. 'Zijt gij van Veto?' — ik krijg een waarderende blik.

Het is duidelijk dat deze aktie — ook in haar mineurstemming — de vrouwen dichter bij elkaar heeft gebracht. Ik vraag me echter af of dit mooie gevoel van samenhang niet ten koste gaat van een streven om een breder publiek te bereiken. Want daar is ze nu begraven, Fiere Margriet, een vrouwen 'O' met kuis op haar kist... maar wie van de argezoze voorbijgangers aan de Munstraat, wet waar het hem eigenlijk om te doen is? M.C.

Mogen gewetensbezwaarden het Projekt Sociale Verdediging volgen? Dixit Nothomb met een uitgestreken gezicht: 'Njet'.

defensie. Het gaat — om het nog even kort voor de geest te roepen — om een niet-militaire vorm van defensie tegen (interne en externe) agressie, waarbij het geweldloze, de participatie van gans de bevolking en de bescherming van de sociale gegevens centraal staan.

Het waarom van een training in Sociale Verdediging

Indertijd schetsten we ook al dat de theoretische vorming rond Sociale Verdediging op een dood spoor zat door een gebrek aan (financien voor) onderzoekers, en vooral door een gebrek aan praktische kennis en haantbaar onderzoeksmateriaal. Vandaar dat het aantal mensen in Vlaanderen, en ook in het buitenland, zijn gaan ijveren om sociale verdediging in praktijk te brengen, en de geweldloze weerbaarheid (één van de basiselementen) in te oefenen. Het mag niet verwonderlijk zijn dat juist bij een groep gewetensbezwaarden deze nood het hoogst was. Zij kiezen immers bewust om niet mee te draaien in het militaire systeem, maar anderzijds kunnen ze tot op heden maar weinig werken aan alternatieven. De start van dit projekt had dan ook tot doel te bekomen dat

De wet denkt er anders over

Een gewetensbezwaarde in burgerdienst heeft recht op 15 dagen persoonlijke vorming. De Burgerdienst voor de Jeugd (overkoepelende organisatie van gewetensbezwaarden) richt hiertoe kursussen in die voornamelijk gericht zijn op vredesproblematieken. Het projekt nu van de groep rond sociale verdediging beantwoordt niet meer aan deze wettelijke bepalingen. Vandaar dat de groep genoodzaakt was een wetsvoorstel in te dienen waarbij het aan gewetensbezwaarden in burgerdienst toegestaan zou worden de vijf weken durende training te volgen. Zij deden dit bij monde van Tjil Declercq (c.v.p), Jijf Sleecx (sp), Marjet Van Puybroeck (Agalev), Nelly Maes (vu), Ignaas Lindemans (Pax Christi) en Dirk Barrez (tor). Hun vraag aan Ch.-F. Nothomb, minister van Binnenlandse Zaken, behelste drie punten:

1. Zou u voor de opleiding van 20-25 maart en 18 april tot 13 mei 1983 willen toestaan dat er een groep van ongeveer 10 gewetensbezwaarden in dienst deelnemen? Dit zou eventueel gebeuren bij wijze van experiment dat nadien zal geëvalueerd worden met het oog op de twee andere vragen;
2. zou u ons een principieel akkoord

Logo of a woman with a cross (♀) and the text: "HET KIEPTE DE KEUKEN VERLAZEN, TOT HET TE WERKEN."

MARIE-JOSÉE,	te Leuven, op de Bruul, om 22.00 uur,
CITTE,	te Leuven, op de Bruul, om 22.00 uur,
LIJVE,	te Leuven, op de Doornwegbrug, om 8.00 uur,
JEANINE,	te Leuven, op de Doornwegbrug, om 23.30 uur,
PIKLE,	te Leuven, op de Doornwegbrug, om 20.00 uur,
MARIE-TERESA,	te Leuven, in de Kerkstraat, om 15.00 uur,
ADRI,	te Leuven, op de Buissewaert, om 16.00 uur,
DANIELLE,	te Leuven, in de Broekstraat, om 3.00 uur,
KARSTIP,	te Leuven, in de Knaamstraat, om 5.00 uur,
STEFANE,	te Leuven, op de Oude Markt, om 23.00 uur,
ANN,	te Leuven, in de St. Maartenstraat, om 15.30 uur,
WIKI,	te Leuven, in het Stadspark, om 8.00 uur,
JEROM,	te Leuven, op de Universitaire Campus, om 22.00 uur,
SOPHIE,	te Leuven, in de Tollisten van Almal, om 12.00 uur,
MARLETTE,	te Leuven, op de parking van de B.B., om 14.00 uur,
ANNA,	te Leuven, thuis,
BRUNO,	te Leuven, thuis,
KRISTINE,	te Leuven, thuis,
NOEL,	te Leuven, thuis,
MARTINIE,	te Leuven, thuis,
SUSAN,	te Leuven, thuis,

ALS VERKRACHTE VROUWEN EIJN BIJ
WIJTE DE ERSTE DIE DROEGE
WOUDE VERBODEN EN RIJSDIET (11)

HOUWDEBES: Stadhuis - Vrouw Tegen Verkrachting
TEL. NR.: 645-2001
Bijz. de laakstraat 115
3000 Leuven

Medebeheer, inspraak, sociale en culturele studentenvoorzittingen. Geen onbekenden in de reeks 'Vlaamse Uniefs'. Over de inhoud en de reële betekenis zullen we het nu niet hebben, de eindeloze discussie beu, maar wel over het prieste begin: de studentenbeweging van de jaren '60. Dit artikel, oorspronkelijk een inleiding op een studie over deze studentenbeweging, situeert dit fenomeen in zijn globale context. Een kontekst die voor alle Vlaamse uniefs gold, gesymboliseerd werd in '1968', en een stuk voorgeschiedenis vormt van wat nu in de universitaire wereld leeft. 'Wie is est eigenlijk geworden?' de Duitse historicus Karl Lamprecht getrouw.

1968: een zichzelf waarmakende voorspelling?

Een nieuwe sociologische visie op de jeugd

De nieuwe gedragspatronen van de studenten en de jongeren in de jaren '68 trokken alom de aandacht. Vooral het massaal en het radikaal karakter van de subcultuur en de anti-autoritaire beweging was voor velen een verrassing. Gedurende de jaren '50 had men immers de indruk gekregen dat de jeugd redelijk goed in de samenleving geïntegreerd was. De jeugdsociologen waren daarom niet op een dergelijke opstandigheid voorbereid en waren geneigd de contestatie van de jaren '60 te overschatten. Pas veel later zou Statera stellen dat de jeugdpathie van de jaren '50 en de jeugdrevolte van jaar later uit éénzelfde frustratiegevoel voortkwamen, nl. de vervreemding van de jongeren in de geïndustrialiseerde maatschappij.

Het gevoel van de vlodgolf aan publicaties over de probleemjeugd (noezems) en de exklusieve groepen met een eigen subcultuur (provo's, kabouters, hippies, druggebruikers, het ludiek protest en het politiek activism) was een nieuwe sociologische opvatting over de jeugd. In tegenstelling tot voorheen, toen het 'afwijkend jeugdgedrag' fundamenteel negatief ervaren werd, werd dit gedrag positief in relatie tot de veranderende maatschappij gebracht. Het werd een faktor van het vernieuwingsproces, een signaal voor veranderende verhoudingen en een element binnen het interactieproces dat zich in de samenleving afspeelde.

Deze positieve visie was één van de benaderingswijzen van de jeugd die Brentjens in zijn sociologische studie onderscheidde. De student onderscheidt zich van de andere jongeren, niet alleen door zijn sociale positie gekenmerkt door een grote vrijheid en weinig controle of verantwoordelijkheid, maar ook door zijn ruimere mogelijkheden om in 'fresh contact' met heden en verleden te komen. Deze beide elementen bevorderen het ontstaan van een eigen maatschappijvisie die aan de basis van de studentenbeweging van de jaren '60 lag. Maar het waren in de eerste plaats de

maatschappelijke veranderingen in de omringende samenleving en de concrete universitaire kontekst die het ontstaan van deze beweging bepaalde.

Deze nieuwe optimistische visie op de jeugd heeft de overschatting van het studentenaandeel in de contestatiebeweging in de hand gewerkt. De student vormde samen met de andere experimentele, aktivistische en protesterende groepen een avant-garde die de jeugd in haar kritiek op bestaande maatschappijstructuren inspireerde. Het optreden van de student werd echter door zijn belangrijke maatschappelijke positie en de internationale parallellen al vlug ekstra in de verf gezet. De studenten, van oudsher een elitaire groep, kregen de nieuwe, even elitaire status van voorrekkers en wereldverbeteraars. De meirevolutie van '68 te Parijs symboliseerde hun historische, revolutionaire opdracht en kende een euforische toestand die zich manifesteerde in de toen verschenen studies over het studentenprotest.

Hoewel de studentenbeweging gedurende de jaren '70 een totaal andere en onvoorzienbare richting in sloeg, bleef dit optimisme nog een geruime tijd doorwerken. Zelfs tien jaar na '68 koos Brentjens impliciet voor de positieve benadering van de jeugd als vernieuwingsfaktor, hoewel de toepasbaarheid van deze theorie op de jeugd van 1978 in gebreke bleef.

De studentenbeweging van de jaren '60

Het verval van de traditionele gezelligheidsverenigingen in de jaren '60 werd door hem geassocieerd met de groeiende vertegenwoordiging van de lager maatschappelijke klassen in de studenten. Hagendijk onderzocht de invloed van structurele maatschappelijke veranderingen op de student; aanleiding daartoe was het inzicht dat de traditionele gezelligheidsverenigingen de contestatiejaren bleken overleefd te hebben.

Het verval van deze verenigingen in de jaren '60 associeerde Hagendijk met de vertegenwoordiging van de lager maatschappelijke klassen in de studentenpopulatie. De demokratiseringspolitiek bracht studenten naar de universiteit die, los van de traditionele studentenmores en kollektief van de overheid afhankelijk, een grote vrijheid genoten en voor nieuwe ideeën open stonden. Deze studenten kenden zich af van de traditionele standen-universiteit en haar corpora, en organiseerden zich in een nieuw type studentenbeweging. Deze beweging evolueerde van een sociaal engagement naar een politiek aktivisme, en was de specifieke vorm waarmee de student bij de jeugdpositie van de jaren '60 aansloot.

De plots opstandigheid van de jongeren in dit decennium werd algemeen verklaard door een maatschappelijke en morele crisis van de Westerse, demokratische, geïndustrialiseerde welvaartsmaatschappij. De oorzaak van deze crisis werd op velerlei nivo's gezocht. Hagendijk wees op de rol van de internationale détente die problemen in eigen kamp naar voren bracht waardoor het beeld van de Westerse morele integriteit aangetast werd (dekolonisatie, Vietnam, imperialisme en racisme). Rosenmayr beklemtoonde het sekulariseringsproces van de jongere generatie dat met een cultuurverdracht en een cultuurvernieuwing gepaard ging. Ook de ontzuilingsidee en de dekonfessionalisering hadden gelijkaardige effecten. De toename aan welvaart, verkeer en kommunika-

tie schiep een politiek en cultureel klimaat waarin protestbewegingen ruime kansen gekregen. Deze bewegingen hadden niet zozeer te maken met materiële of sociale belangen, dan wel met ideeën die strijdig met de gevestigde denkpatronen en machtsverhoudingen waren. Zij manifesteerden zich vooral bij jongeren en intellektuelen die het best van de bestaande situatie afstand konden nemen. De jongeren hadden het gevoel dat de ouderen gefaald hadden en verweten hen macht en aanzien onevenredig te verdelen. Gezag werd verworpen en zij eisten hun verantwoordelijkheid op.

Het is in deze kontekst dat de internationale studentenkontestatie te begrijpen is. Statera, die dit fenomeen bestudeerde, weerlegde de oude hypothese van een generatieconflict (Feuerstrid (Marcuse, Touraine). Hij zocht het gemeenschappelijk element van de diverse nationale studentenbewegingen in een onvrede met de gevestigde sociale, culturele situatie en met vormen van intolerantie en autoriteit. Gemeenschappelijk in hun streven was ook de ophemeling van de participerende democratie en de revaluatie van de gemeenschapsdimensie.

Zo ontstond een utopische vernieuwingsdrang die de plotselinge uitbarsting rond '68 kan verklaren. De doorstudeer-student van de jaren '70 wordt echter gekenmerkt door berusting: de utopie was uiteengevallen in kleine ideologische groepen.

De jaren '70

Deze evolutie werd door Janssen voor de Nederlandse studentenbeweging bevestigd. In een vergelijking tussen de '60-er en de '70-er jaren constateerde hij dat de beweging haar internationale samenhang, haar autonoom als revolutionaire stroming en haar massale aanhang verloren had. Over de student anno 1978 schreef hij het volgende:

"De studenten van nu vormen geen aparte beweging meer, maar worden steeds meer 'gewone' jongeren met alle problemen waarmee die in deze tijd worstelen. Zij delen met hen de dreiging van de werkloosheid die op hen afgewenteld wordt en de machteloosheid ten aanzien van een technokratische samenleving. Zij delen ook met hen de gevoelens van zinloosheid en moedeloosheid, die daarmee gepaard gaan. Het gaat niet meer om de problematiek van een elitaire jeugd, die de 'menschheid' in gevaar ziet, maar om die van een West-Europese jeugd als geheel, die haar eigen toekomst in gevaar ziet komen."

Ook in de zich herstelde traditionele gezelligheidsverenigingen van de jaren '70 was het superioriteitsgevoel verdwenen. Hagendijk meende dat van een identifikatie met de universiteit of met een heersende elite zoals vroeger, nog weinig sprake was. De belangrijkste functie van deze verenigingen werd de sociale integratie. Het herstel van dit traditioneel geïnspireerde studentenleven betekende dus nog niet een automatische terugkeer naar de oude situatie.

Een balans

Dit vershijsel roept de vraag op naar het al dan niet blijvend karakter van de veranderingen die de studentenbeweging in de jaren '60 doormaakte, en (vervolg op p. 4)

Sportraad bekerfinales:

De moeite waard!

Sinds jaren heeft de Sportraad zowel competitie als bekersport georganiseerd. Maar vorig jaar bleven de verschillende competitieclubs niet gevrijwaard van forfaiten. Om hieraan te verhelpen werd besloten om nog enkel bekersport, met rechtstreekse uitschakeling, in te richten.

concentratie niet opbrengen om de inspanningen te verlenen tot het einde van de tweedeset en verloor deze dan nog met 14-16. Regentaat met meer competitie-ervaring in haar rangen rijdde dan gemakkelijk de derde beslissende set binnen (5-15).

Kansloos

Ondertussen maakten we weer kennis met het fenomeen Apooloon. Een uitleg zal er wel bestaan om niet deel te nemen aan de damesfinales handbal en basketbal, maar toch bedankt voor jullie voorbeeld van sportiviteit! Toen de supporters van Ter Bank en Regentaat reeds tevreden huiswaarts keerden, begonnen de twee spannendste finales van de namiddag: Pedagogie, enigszins vermoed van de vooraf gespeelde halve finale handbal tegen VTK, vertrok als zijnde kansloos tegen de suksesploeg van Medica.

Medica leek dan ook zonder problemen op weg naar de zege. De doelman en de schutters van Pedagogie beslisten er anders over en bogten een 13-9 stand om in 13-13 en sloten de officiële speeltijd af met 15-15. Aldus waren verlengingen van 2 maal 5 minuten noodzakelijk. Hierin moest de defensie van Pedagogie toch bezwijken met een eindstand van 20-16 tot gevolg. De laatste finale, dames volleybal, was niet de minste. Na reeds twee jaar na elkaar, tijdens het Internationale Sporttoernooi in Tilburg, de finale gewonnen te hebben, bereikten de Medica-meisjes nu ook de Sportraadfinale.

Op papier kon hen dus niets overkomen, zeker omdat ze enkele speelsters uit de eerste nationale hun rangen telden. In de eerste set bleken zij dan ook de Wina-speelsters gemak-

kelijk de baas te kunnen (15-9). Wina ging echter niet tenonder in het geroep van de Medica-supporters en ze konden een verloren situatie van 7-13, door efficiënt optleslagen en hard naast het hoge Medica-blok te smashes, rechtzeten tot 13-13. Een ongeconcentreerde Medica-ploeg, gekweld door een slechte receptie, gaf dan de tweede set uit handen (13-15). De gedeelde 1-1 tussensstand tilde de wedstrijd op tot een algemeen spannend en hoog niveau. Medica herpakte zich en liep uit tot 11-4, ondanks de goede organisatie van Wina. Een reeks van laagserende opslagen vanuit het Wina-kamp ontwrichtte helemaal de Medica-receptie. Een time-out vanwege deze laatste remde de terugkeer.

Overmacht

Tijdelijk echter, want de precies smashende Wina-aanval dwong zelfs de eerste matchbal af. Een dubieuze smashbal van Medica had de overwinning van Wina kunnen betekenen, ware er niet de onnegezinndheid geweest tussen beide scheidsrechters die leidde tot een nieuwe opslag. De Wina-ploeg was hierdoor niet aangeslagen en bleef erg geconcentreerd spelen. De stand slingerde zich van 15-15 over 16-15, 16-17, 18-17 tot uiteindelijk Medica een kleine opening in het Wina-blok vond en de beker won met 2-1. Een heerlijk einde van de hoogstaande sportieve finales.

Hiermee besloot Sportraad ook haar activiteiten voor 1982-'83. Sportraad mag terugblikken op een goed werkingsjaar. Waren de AV's niet altijd even boeiend, de sportmanifestaties waren goed georganiseerd, met veel volk en dus een groot succes. Wat wil je nog meer!!!

Kan het nu echt niet anders?

Tabel

Uitslagen bekerfinales Sportraad		
Voetbal Heren	Klio — Psychologie	9-2
	Dames Regentaat — Ter Bank	3-0
Tafeltennis Heren	Wina — Ter Bank	4-1
	Dames Eoos — Regentaat	2-3
Volleybal Heren	Ter Bank — Regentaat	2-1 *
	Dames Medica — Wina	2-1 **
Handbal Heren	Pedagogie — Medica	20-16***
	Dames Regentaat — Apooloon	20-0 (forfait)
Basketbal Heren	Ter Bank — Pedagogie	71-51
	Dames Regentaat — Apooloon	20-0 (forfait)

* 15-7, 14-16, 5-15
 ** 15-9, 13-15, 19-17
 *** 15-15; na verlenging: 20-16.

ISOL: elections postponed

Dear member, We were surprised as well as disappointed to see that not a single group could be formed by the members to participate in the election of ISOL Executive Committee for the academic year 1983-1984. This has led to our decision to postpone the election for the time-being.

We thought that the participation of our members in almost all activities we organised and the existence of different national/multinational groups under ISOL structure would be sufficient to generate the required awareness. But now we see, those were not sufficient.

What could be the reason? We think among others: a) members are busy with their studies, and especially now, before the final examinations, they don't want to spend time for non-academic purposes; b) mere participation in activities does not create enough awareness to

enable them to stand for election; c) members didn't have sufficient gatherings to know each other well so as to form a group; d) the national delegates' efforts to generate the needed consciousness about ISOL among the members of their groups were not adequate; or e) members are totally satisfied with the way the present committee is performing its function (?)

Whatever could be the reasons, the present Committee wants to hold election so that a new group can come forward with new ideals and plans. We would like to see another elected group running ISOL, and you can be sure that it will be a challenging and responsible task. Once the next academic year starts, the election will be arranged. So those of you who are interested can now start looking for partners.

Rezaul Kabir, Secretary
 Annemarie Oosterhoff, President

ASR: onontkoombaar doolhof of praktische noodzaak: deel 3:

ASR en democratie... een thema dat regelmatig terugkomt in het Leuvense studentenwereldje. Regelmatig staan groepen of individuen op die vinden dat de structuur van de ASR verwarrend en onoverzichtelijk is. Een aantal belanghebbende individuen of groepen zouden rond de ASR een mistgordijn optrekken om zelf machtsposities te kunnen behouden of veroveren, om hun (partij)politieke opinies aan de onwetende studenten op te dringen langs die structuur. Een derde aflevering van ons om het mysterie te ontsluiten/ontluisteren.

Waar knelt nu juist het schoentje? Vertegenwoordigers van de ASR worden door de kringen afgevaardigd naar de ASR-raden. De vertegenwoordigers naar de unief toe (Raad voor Studentenvoorzittingen (RvS) en Akademische Raad (AR)) worden op hun beurt verkozen in de Raden. Met andere woorden: er is geen rechtstreekse verkiezing één persoon/één stem. In de plaats daarvan worden alle Leuvense fakulteitskringen als gelijkwaardig beschouwd, of ze nu 13 leden tellen of 2001.

Getrapt of niet?

Een aantal studenten in Leuven, georganiseerd in vrije verenigingen als KVHV, LVS, ... vinden dit *getrapte* systeem verkeerd en ondemocratisch. Ze willen rechtstreekse verkiezingen. Er zijn *tevéél* trappes in de ASR.

De ASR reageert hierop door te stellen dat je dan *losse* individuen verkiest, die geen structurele band hebben met de studenten. Nadat ze verkozen zijn, kunnen ze hun termijn rustig uitzitten zonder zich op welke wijze ook te moeten verantwoorden tegenover hun kiezers. In deze situatie is het gevaar voor partijpolitiek en persoonlijk karrisme groot. En er is zo al genoeg verzuiling in dit landje.

Men vindt bijvoorbeeld ook dat de Stuurgroep niet goed kan werken en dat er een *ander* orgaan zou moeten zijn dat het *echte* gezicht van de ASR zou vormen, tegenover de studenten én tegenover de Akademische Overheid. In dat orgaan zouden dan de problemen opgelost kunnen worden die niet tot het specifieke domein van één van de raden behoren.

De oorspronkelijk idee van een 'praesessen-parlement' wordt door een aantal vroegere aanhangers nu verworpen, ook al omdat dit tot een te grote vergaderlast voor de kringvoorzitters zou leiden. Maar CBS speelt wel met de idee van een 'uitgebreide kringraad' waar naast de kringen ook de vrije verenigingen rechtstreekse vertegenwoordigers zouden hebben. Ook Jan Bauwens vond een 'beter gezicht' voor de ASR nodig dan de Stuurgroep van nu, die met een beperkt aantal mensen een aantal technische materies moet afhandelen. Niemand heeft evenwel een uitgewerkte 'blauwdruk' voor een betere structuur voor de ASR, die 100% democratie zou kunnen waarborgen.

Mèer dan ACV en ABVV

In Politika vindt men dat de kring geen goede basis is om de heterogene opinies van de

studenten te vertegenwoordigen, omdat de kringen op een andere manier heterogeen zijn dan de individuele studenten. Maar daar is dan weer niets aan te doen, want dat is ook de structuur van de unief die is opgedeel in aparte fakulteiten. Ook zij zagen geen andere, betere vertegenwoordigingsbasis; ze zagen enkel de zwakte van de huidige structuur.

Sommige vrije verenigingen vinden dat de ASR niet genoeg moeite doet om terug te koppelen naar de studenten. De ASR wil volgens hun *niet* iedereen vertegenwoordigen, slechts haar eigen macht consolideren. Als er gestreefd zou worden naar een echte ingevulde vertegenwoordiging, dan zou die machtsbasis ineenkrimpen, hetgeen dus vermeden moet worden. Een aantal mensen-werkzaam in de ASR stelden hier volgende opmerkingen tegenover. Zij deelden de bezorgdheid van een aantal kritici om een korrekt democratische structuur, maar wezen ook op het belang van de *werking* van de ASR. De ASR staat voor een zeker gedachtegoed rond democratisering van het onderwijs en daarrond wordt een inhoudelijke werking opgebouwd.

Naast het *representatieve* aspect is er namelijk ook een *stimulerende* rol, een stuk 'syndikale' werking, een belangverdediging, de ASR is méér dan een stemmachine, de ASR is geen parlement of praatabar, men tracht er *efficiënt* te werken. Blijft daarnaast natuurlijk de *vertegenwoordigende* factor, de ASR is geen aktiecomité.

Dit houdt wel het voortdurende risico in dat het gedachtegoed en de werking van de ASR gealienieerd geraakt van haar basis, nl. de studenten in de kringen. Daarom wordt er inderdaad voortdurend naar terugkoppeling gestreefd, naar het doorgeven van informatie. Een kring als Germania stelt dat nogal scherp: de ASR moet zich niet voortdurend zorgen maken om de *representativiteit*, als de werking maar in het belang van de studenten is. Als de werking van de ASR korrekt verloopt, kan niemand de ASR iets verwijten. Je kunt de studenten ook niet *dwingen* om zich te interesseren voor de universitaire problematiek. Philip Clericx van MLB gaat nog verder: het zou pas *betuttelend* zijn als de ASR de *pretentie* zou hebben iedereen te vertegenwoordigen; er moet steeds naar méer

contact met de studenten gestreefd worden, maar dat kan niet zover gaan dat het (dagelijkse) werking verlamt.

Organigramologie

Economika heeft het echter zo niet begrepen. Volgens hun neemt de ASR onverantwoorde stellingnamen in: de ASR moet niet als de kringen a-politiek blijven. De ASR neemt teveel die 'voortrekkersrol' in, met als gevolg afwijzing en desinteresse bij de studenten. Bovendien wil de ASR niet echt met de Akademische Overheid praten, er wordt teveel het *konflikt-model* gehanteerd in de plaats van naar *open dialoog* met de profren te streven. Clericx repliceert hierop met de vaststelling dat de Akademische Overheid dikwijls gewoon *niet wil praten* met de studenten (zoals de rektor, Piet De Somer, ooit zei: 'Eén vingerknip van mij en gijlie ligt hier zo buiten!'). Paul-Emmanuel Casier (vvn) vindt dat de Akademische Overheid de studenten vaak tegen elkaar in het harnas wil jagen: 'Divide et impera' (verdeel en heers). Prof. Sabbe daarenten vindt dat de studententvertegenwoordigers niet voldoende als *individuen* optreden, onvoldoende autonoom denken, teveel in de lijn van wat de ASR (als abstrakt achtergrondgegeven) hen 'dikteert'. In de ASR vindt men het nu net primordiaal dat vertegenwoordigers niet zomaar hun eigen mening gaan verkondigen, maar *vertegenwoordigers* zijn, dit is de mening van hun achterban vertolkten.

Voor Bart De Moor (vtk-preses) is de ASR een organisatie, een geheel van vertegenwoordigers, dat iets *abstrakts* aflevert, nl. een mengeling van standpunten. Zoets kan zeer gekompliceerd worden, zodat er inderdaad een *alienatie* tegenover de studenten ontstaat, maar dat is onvermijdelijk. De problematiek ligt nu eenmaal niet zo eenvoudig als op kringvlak, waar je met konkretere, 'dichter bij ons bed liggende' problemen te maken krijgt.

De ASR-mensen benadrukken dat een andere structuur niet automatisch een betere werking garandeert. Als we naar andere centra met rechtstreekse verkiezingen kijken, zoals b.v. Gent, zien we eerder het tegendeel. Ook Politika vindt dat de ASR verder moet werken als zijnde de minst slechte oplossing voor het probleem en dat de bestaande structuur met de verzamelde ervaring en dokumentatie niet zomaar weggegooid kan worden zoals het kind met het badwater.

Er zijn er zelfs die met de bloempjes gooiën. Jan Bauwens b.v. vindt dat de studenten de *best* georganiseerde geleiding van de KUL vormen. Prof. Roossens zei zelfs dat, in zekere zin, de studenten de *enig* echt georganiseerde geleiding vormen, de enige geleiding die erin slaagt de versnippering in fakulteiten en de geografische verspreiding te overbruggen.

Als slot klinkt dit niet zo slecht. Misschien is de ASR dat *ook* niet.

Tot zover al de meningen die wij aanhoord hebben. Misschien zijn er nog wel andere. Die zouden we dan ook graag vernemen. Hopelijk is het voor jou nu allemaal wat duidelijker geworden. En wie weet, misschien werk je volgend jaar wel mee in je kring of in de ASR?

Louis De Meuter, i.s.m.
Jos Vandikkelen,
Ineke Leemans,
J.H. Verbanck.

IVOREN TOREN OF DUIVENKOT?

PIET DE SOMER TEGEN STUDENTENAFGEVAARDIGDEN:

PROFFEN EN STUDENTEN: DIALOOG- OF KONFLIKTMODEL?

democratisch samengesteld, voerden deze radikale en maatschappijkritische akties, die niet zelden invloed op het beleid uitoefenden. Hun macht wordt echter door de toenemende krisis bedreigd.

Een zichzelf waarmakende voorspelling?

De impact van deze jaren op de mentaliteitsgeschiedenis weerspiegelt zich in de desillusie, de kritiek op de nieuwe studentengeneratie en de nostalgie die bij de voortrekkers van de konstatatiebeweging gedurende de jaren '70 de boventoon kregen. Stereotypen als 'de kater van '68', 'stille op de kampus', en 'baarde mei '68' een verloren generatie? liegen er niet om. Nochtans was de restauratie grotendeels enkel een logische afkoeling van een overhitte periode. Mei '68 was een symbool geworden, een beeld van vernieuwing, verandering en democratie dat onrealistisch was, maar dat door het geloof dat er aan gehecht werd een zeker waarheidsgehalte gekregen had. De jaren daarop werd dit foutief beeld gekonfronteerd met een evenzo foutief beeld van herstel van de oude verhoudingen. Deze beelden hebben de strijd geabstraheerd en hebben talrijke myten en misvattingen mogelijk gemaakt.

Een studie over de studentebeweging van de jaren '60 was een bijdrage om die ideeën, die niet onmiddellijk uit de feiten af te leiden zijn, maar toch zeer reëel waren, naar

waarde te schatten en hun grote invloed op het gebeurde te illustreren. Wivina Van der Steen

Gewetensbezwaarden en Sociale Verdediging.

(vervolg van de voorpagina)

De opleiding wordt onderverdeeld in twee grote delen: een basisprogramma en ruimte voor een individuele toepassing en verwerking. Het basisprogramma bestaat uit een startweek die voornamelijk een kennismaking met mekaar en de ideeën rond geweldloze weerbaarheid en sociale verdediging inhoudt om vandaaruit het verdere programma gestalte te geven. De deelnemers zelf bepalen wat ze willen aanpakken. Dat kan o.a. zijn: omgaan met eigen en andermans agressie, situatiespelen rond sociale verdediging, vredesopvoeding, studie van historische voorbeelden, theorievorming rond geweldloze konfliktoplossing... (Deze eerste week is voor de eerste maal doorgegaan van 20 tot 25 maart.) Het intensieve deel uit het basisprogramma volgt enkele weken na de startweek, zodat in de tussentijd ruimte is voor concrete afspraken en planning. De eerste opleiding die vorige week ten einde liep, werd in

blokverband (vier aaneengesloten weken) opgevat (van 20 april tot 13 mei).

Daarna volgt het meer individuele gedeelte dat in verloop erg soepel wordt gehouden. Het kan zich over enkele weken, zomet maanden, uitspreiden. Er komen zeker drie elementen in aan bod: ten eerste toetsen en aanpassen van de trainingservaringen aan de realiteit van terug thuis zijn met mensen die het basisprogramma niet hebben meegemaakt (wat al een beetje gebeurde op de recente botoging te Florennes). Ten tweede, verwerken en erin betrekken van persoonlijke ervaring i.v.m. konfliktoplossing onder-tussen opgedaan (soort van stage), daartoe de formule van regelmatige, korte samenkomsten gespreid in de tijd. En ten derde verder gaan in de gekozen richting b.v. trainersopleiding, aktietraining, kleinschaligheid op economisch vlak, buitenlandse contacten...

Hoe het ervaren werd

We vroegen Luc De Rooms, die aan de training deelnam, naar de evolutie van het gebeuren. Volgens hem valt er nog heel wat te verbeteren aan de organisatie zelf. Zowel de voorbereiding als de wijze waarop het georganiseerd werd, vond hij ontoereikend. De voorbereiding zou veel intenser moeten gebeuren, en de organisatie in een blok van vier weken moet zeker herzien worden. Zijn globale indruk was er dan ook een van verbodendheid. Wat betreft de twee gewetensbe-

zwaarden die deelnamen, kon hij geen verder nieuws meedelen. De boe noch de arrondissementskommissaris had zich laten horen. Meteen een zeer interessant precedent, dus. Of Chris en Piet alsnog vervolgd zullen worden, zal bij het ter perse gaan van deze VETO allicht geweten zijn. Ten laatste woensdag jl. zou er een bericht van sanktie moeten geweest zijn. Luc wist ook nog te vertellen dat er nog drie andere gewetensbezwaarden een gedeelte van de training meegemaakt hebben. Deze laatste in klandestiniteit weliswaar. Zij zijn dan ook, omdat het risico te groot werd, niet tot het einde meegestaan. Van de 20 beginners raakten er uiteindelijk 14 wel aan de eindmet.

Tot slot delen we nog mee dat van 4/7 tot 8/7 en van 14/11 tot 18/11 twee los van elkaar staande trainingen in geweldloze weerbaarheid georganiseerd worden. Het betreft hier veel beperktere trainingen dan de boven geschetste. Voor wanneer een tweede, grote training voorzien is, is voorsalsnog niet geweten. Meer informatie kan je krijgen bij BDI, Van Elewijckstr. 35 in Elsene, of bij het Projekt Sociale Verdediging, Lierssteenweg 16 te Mechelen.

Jos Vandikkelen

Mei '68

(volyg van p. 3)

naar de afweging van de structurele ontwikkelingen en de tijdsgebonden omstandigheden die haar veroorzaakten. Ook de eigenlijke betekenis van de studententestatie wordt ter sprake gebracht.

Op het eerste zicht lijken weinig van de oorspronkelijke objectieven gerealiseerd. Maatschappelijke structuren zijn nauwelijks veranderd en de verzuiling van politieke, sociale en kulturele organisaties heeft zich gehandhaafd. Een hergroepering van de progressieve krachten kwam er niet, noch de 'grote democratisering' van het politiek leven of de omkering van de machtsverhoudingen op sociaal-economisch vlak. De inspraak aan de universiteit bleef beperkt en de konstatatie zelf verzandde.

Toch waren er enkele elementen die het karakter van een blijvende verworvenheid kregen. Zij situeren zich vooral op het vlak van de mentaliteit, zoals de aftakeling van het hiërarchisch autoritair gezag en de openheid tegenover vernieuwing, gepaard met een 'mentale ontzuiling'. Ook de talrijke aktiegroepen die aan de basis werkzaam bleven, waren het resultaat van '1968'. Doorgaans pluralistisch en

Uit: Y. JANSEN, *Het nulperspektief*, Kritik, 1983 (tekening Herman Vermeijen)

'Het nulperspektief'
Twaalf jeugdige crisisverhaaltjes

'Privé' van Henk van der Meyden wordt gretig verslonden. Xavier's 'Happy Hooker' mag zichzelf een bestseller noemen. Het is een eenvoudige formule: graai diep in de ervaringentrommel van je eigen leven, dring door tot de kwasi-intieme diepten, van anderen. Maar zorg vooral dat het verteerbaar blijft. Dus; dat je lezerspubliek opgelucht is omdat ze zelf niet in de neergpende intriges zijn verzeild geraakt. Of, beter nog: stimuleer de grijslach — de lezer(es) herkent zichzelf.

Het kan ook anders. Je kan pogen een systematiek aanbrengen in de ervaringen van een 'kategorie' mensen, een stukje leven voor onderzoek of schrijfwerk uit de maatschappelijke taart snijden en dat dan mikroskopisch, kruimel na kruimel, verkoberen.

Het vlotte voyeurisme

De Leuvense uitgeverij Kritik bracht zeer onlangs een boek uit onder de titel 'Het nulperspectief — jongeren in de crisis', van de auteur Yves Jansen. Jansen houdt het allesbehalve bij systematisch of wetenschappelijk reken- en onderzoekswerk. "Het is eerder de neerslag van uren kletsen en doorzakken in bruine kroegen om nadien met een vracht ideeën en impressies aan het interviewen te slaan. Urenlang." (pagina 7).

Op die manier komen in het boek 11 mensen en één koppel aan het woord; met daarbij observaties door de auteur. Het boek zal gelezen worden, vermoed ik, om primo de eenvoudige reden dat het inspeelt op het voyeurisme van een publiek en, sekundo, voor wat de zich jong voelende lezer betreft: grijslach.

Het voyeurisme kan je natuurlijk de schrijver niet verwijten. Wie dergelijk boek neerpoot, moet a priori beschikken over een 'redelijk' lezerspubliek. Maar dat geldt ook voor — ik noem maar iets — 'De andere kant' in Humo. Het boek leest vlot en da's wél te danken aan de auteur. Het is gelardeerd met sfeervolle illustraties en nodigt uit tot wegzinken in een knusse zetel, glas wijn bij de hand, 'no future-music' onder de naald. Maar de vlotte schrijfstijl maakt de inhoud tevens onwaarschijnlijk, de auteur heeft naar mijn gevoel te veel geschaafd aan het taalgebruik van de gëntervindings. Daardoor wordt enerzijds wellicht de moeilijkheid om directe, dus verward geformuleerde ervaringen te lezen opgevangen, maar anderzijds gebeurt dit te veel ten koste van de authenticiteit van het vertelde.

Zo wist ik b.v. niet dat zoveel jonge mensen 'heisa' hebben met hun ouders.

Geen meisjes in bruine kroegen?

Een ander minpunt aan het boek is dat er wél een systematiek in steekt. Jansen beschrijft nl. het doemdenken zoals het in zijn kraam past. Het kan toeval zijn, maar juist Charles — die het verst is gevorderd kwa doods-kultivering, fin-de-siècle en dies meer — mag het laatste hoofdstuk inkleuren met zijn ervaringen. En zo stap je het boek uit met onvermijdelijk Charles in je achterhoofd en onderbuik — Charles als het orgelpunt van de 11 anderen én van 'des auteurs ideeën'.

Dertien jonge mensen op een rijtje, in de jaren '80. 13 jongeren, waaronder slechts twee vrouwen? 'Jongeren in de crisis'? Ofwel zitten er minder meisjes in de bruine kroegen, ofwel durfde/kon de auteur hen niet interviewen. Het is een duidelijke tekortkoming in het boek. Dat blijkt trouwens eens te meer uit de dualistische emotie-verstand-redeneringen die in het werk naar voor komen. Over verstand gesproken: alle aan bod komende jongeren kunnen zich bewonderenswaardig goed uitdrukken. Ze hebben dan ook allemaal minstens enkele jaren studie achter de rug. Het boek was vollediger geweest, als Jansen er ook jongeren had in betrokken die reeds vanaf hun veertiende werken (of, realistischer, doppen).

Fabel of mythe?

Grof geschetst bevat het gebeuren de volgende verhaalelementen: Planeet 8 is een idyllische planeet met een begenadigde klimatologische positie. In de gebieden waar de bevolking van Planeet 8 woont, is er nooit sneeuw of ijs. Ze hebben voedseloverschotten, er heerst geen gebreuk of wreedheid.

Veel poneren, weinig situeren

"Wat mij boeide is hoe jongeren de jaren tachtig ervaren. Hun diepere leefwereld hun motivaties en hun redenen om te overleven kregen mijn aandacht. Dit is echter een sterk persoonlijk en emotioneel gebonden proces zodat enige systematisering uit den boze is." (pagina 7).

Als dat inderdaad de bedoeling was, dan heeft de auteur zichzelf sterk overschat. Hij poneert enkele types, maar situeert die nergens. De manier waarop hij het doet, is sterk. Hij heeft een aangename schrijfstijl, zoals gezegd, maar een betere titel ware geweest '12 jeugdige crisisverhaaltjes' (sorry, titels zijn nooit mijn sterkste kant geweest).

Al bij al blijft het een tijdsdokument. Stukjes leven, gesneden uit de jaren tachtig en neergegoten in een eerlijke human-interestedbescrijving. Je kan het lezen om het krisisbesef levendig te houden. Dus: toen?

Wim Verhelst
Y. JANSEN, *Het nulperspectief* — jongeren in de crisis, Kritik, Leuven, 1983, 250 fr.

Pessimisme over identiteitsverlies?

Kosmos in een notedop

De Vertegenwoordiger voor Planeet 8 is het vierde boek in de serie *Canopus in Argos*. Archieven. Deze serie (*Shikista*, *De Huwelijken tussen de Zones Drie*, *Vier en Vijf*, *De Siriaanse Experimenten*) wordt meestal als *Space-Fiction*-rommelafgedaan Het monópolie van de realistische roman in onze hedendaagse literatuur belet de vele 'literatuur'-critici blijkbaar om nog open te staan voor de kwaliteiten van dit genre aan sich en voor degene die Doris Lessing eraan toevoegt.

Wat houdt de term *Space Fiction* eigenlijk in? Het is alvast niet gelijk te stellen met *Science Fiction*, al lijkt de link wel heel gemakkelijk te maken. Er is dan ook wel een punt van overeenkomst, namelijk dat de beide genres een toekomstbeeld ophangen. *Science Fiction* echter veel meer georiënteerd op technische snufjes en pseudo-wetenschappelijke stellingen, terwijl *Space Fiction* zich niet alleen op de toekomst maar ook op de ruimte (in de breedste betekenis van het woord) richt, mét diepgang.

Lessing en Space Fiction

Doris Lessing breidt de romanwereld uit tot een interplanetair stelsel waarop vele soorten 'mensheid' leven. Dit inkludeert een grote verscheidenheid aan cultuur- en maatschappijvormen. Daarmee wil ze echter geen klassifikatie aanbrengen in de mensheid, maar ze wil integendeel aantonen dat alle verschillen in wezen tot een gelijkheid kunnen worden herleid. Verandert niet de bevolking van Planeet 8 tot een ander volk dan wat ze eerst waren? Hun huid is niet meer bruin, maar geel; hun slanke, lenige gestalten worden dorre stramme figuren met een vette huid. Ze kenden geen misdaad, geen moord, geen wreedheid. Als het ijs komt, begaan ze moorden en worden misdadig. De taken die de bevolking vervulde, zonder nadenken, vallen weg en ze moeten nieuwe, vreemde en onaangename aktiviteiten verrichten, waardoor ze over zichzelf gaan nadenken en tot een ander mens- en wereldbeeld komen. Dit ook is een studie van de ruimtelijkheid. *Space* en niet *Science Fiction* dus.

Individu en Onmetelijkheid

De zoektocht van het 'Ikje' naar zijn eigen identiteit en naar zijn plaats in het ruimtelijk bestel is één van de

Tot het plots begint te sneeuwen, steeds met kortere tussenpauzes. De bevolking verneemt van de agenten van Canopus (het overheerlijke en wijze centrum van het universum) dat hun planeet langzaam maar zeker zal bevriezen. De bevolking bereidt zich voor op een moeilijke periode en wacht geduldig tot Canopus zijn belofte, hen te evacueren naar Rohanda (Shikasta, de aarde), zal nakomen.

Wat Canopus evenwel niet kon voorzien, gebeurt. Ook op de planeet Rohanda ontstaan er klimatologische moeilijkheden. Voorlopig zijn de bewoners van Planeet 8 verplicht op hun ijskoude planeet te blijven vechten tegen sneeuw en ijs. Johor, één van de vertegenwoordigers van Canopus, blijft op Planeet 8 om de bevolking in hun strijd te begeleiden. Uiteindelijk wordt hij voor de hele bevolking de leidster naar de dood.

Deze gebeurtenissen worden door het oog van Doeg (Doris Lessing?) gezien: hij is een Vertegenwoordiger van de Vertegenwoordigers van Canopus (sic. Metafoor voor het Goede, het Levenbrengende Principe). Doeg vertelt hoe alles verandert onder invloed van het Onontkoombare. Het geheel lijkt wel een fabel, of misschien wel een parabel, een mythe ook. Doris Lessing laat in het verhaal immers de oerkrachten werken: Canopus, het Goede en de hogere machten die strijd voeren in de oneindige kosmos.

De vertegenwoordigers van Planeet 8

is geen opgewekt boek. Het verspreidt een grote kilte en droefheid in de atmosfeer. Dat zal wel in het voordeel spelen van literatuurkritici die Lessing een *kultuurpessimist* noemen, maar ben je nu echt pessimistisch als er wel eens een WO III op komt zou zijn of ben je misschien gewoon maar een beetje nuchter

konstanten in Lessings werk, niet alleen in haar *Space Fiction*, maar ook in voorafgaande, meer realistische werken. Ook in dit boek is deze problematiek voortdurend tastbaar, soms zelfs ekspliciet vooruitgeschoven. Doeg immers, de ik-verteller, wordt uit zijn mooie wereld gerukt waar niemand zich vragen stelt over hoe en wat, juist vanuit die vanzelfsprekendheid dat het al eeuwen zo was geweest.

Door de langzame bevriezing verandert echter hun hele levenswijze. Alle oude zekerheden en verantwoordelijkheden vallen weg en nu is de vraag naar en de twijfel over de eigen identiteit en de zin van het bestaan aan de orde. Inderdaad een diep-filosofische vraag die evenwel niet op een diti manier beantwoord wordt. Lessing analyse van de 'wie ben ik'-vraag van Doeg bestaat uit verschillende elementen: speelse en tegelijk verwarde konversatie, taalgebruik dat uit de nucleaire fysika stamt en natuurbeelden. De auteur toont de minuskele kleinheid van het individu tegenover de ruimte, het kosmologische bestel. Ook Doeg beseft dat en heeft daar begrijpelijkerwijze enige moeite mee. Wie is immers zo zelfontzucht dat hij/zij zichzelf niet als centrum van gedachten en gevoelens geplaatst ziet?

Pessimisme

Doeg's bewustzijn van zijn 'kleinheid' verwordt evenwel niet tot een gevoelsmatige of intellectuele afwijzing van het individu op zich. Integendeel, elk individu draagt op zijn beperkt terrein een verantwoordelijkheid met zich mee voor alles wat hij is, denkt en doet. Een niet zo geringe last. Deze beschrijving van Doeg's existentiële zoektocht is dan ook niet als een strikte beschouwing van de identiteitsproblematiek van één personage op te vatten, maar wel als een dringende vraagstelling naar het publiek toe. Lessing propageert in zekere zin het rationeel over-denken van onze maatschappijstructuren, oorlog, geweld en wel meer van dat leuks.

De vertegenwoordigers van Planeet 8 is geen opgewekt boek. Het verspreidt een grote kilte en droefheid in de atmosfeer. Dat zal wel in het voordeel spelen van literatuurkritici die Lessing een *kultuurpessimist* noemen, maar ben je nu echt pessimistisch als er wel eens een WO III op komt zou zijn of ben je misschien gewoon maar een beetje nuchter

Isabelle Vandenberghe

Doris Lessing, *De Vertegenwoordiger van Planeet 8*, vertaald door J.W. Korhals, Uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam, 1983, 455,— Bfr. (Oorspronkelijke titel: *The Making of the Representative for Planet 8*).

ILSE of de absurde ondergang van een strip bart ramakers

Wat voorafging: Ilse heeft de stripverhalen gevonden waarin de avonturen staan die haar overkwamen.

HET ENIGE DAT IK DOET NIET IS ALLES TE VERMIET-GETI... VERBRANDEN!

NEE, VRAAG JE MAAR NIET AF WIE IK BIJ JE NIET ME NIET, OF TOCH: IK BIJ JE KWELGEET. UITERDELIJK HEB JE ME TOCH GEVONDEN. LAAT ME ALLES UIT-LEGGEN VOOR IK VOOR ALTIJD VERDWIN... WEL BESCHOUW BEY IK DE VERPERSOONLIJUNG VAN HET GEBREK DAT MIJN DOR- ROTE WIL JE VRIJEND BART LET WEL: IK

ZEG NIET DAT HJ GEEN IDEEËN HEEFT, NEDEREËT HEEFT WIL DIE DAGEN DAT HJ ER HEEFT EN DAT WEER NIET WELTU, OP BETH GE- VERTI MOMENT WIST IK BART UIT TE OCHWAKELET;

WIL DAN OF WIL IK DE BAW EN IK LIET JE DAN OOK IN JULLIES DORITIE... JULLIES TERECHT- MOTTEN, GEPUT UIT ANDERE VERHALEN. SOMS WIST BART EVEN IN TE GRUPEP,

EN ZO KWAM HET DAT JIJ DE JONGETMAN RED- DE EN NIET ANDERSON, DAARNA NAM IK WARM DOOR JE NAAKT IN JE ZWIEBARD TE LATEY TUIJMELET, DAN VER- LOOR IK MIJN CONTROLE- WESER OMERJE. DRAMA- TISCH GEPTOEKA KON KUIJBE DIE TIJ DOOR- SARETY: IK NAM HET NOG NET LATEY VER- MOODETY, MAAR HET WDS TE LAAT...

(wordt vervolgd)

(ADVERTENTIE)

STELLA'S LOVE STORY

De liefde voor het betere werk, de voortdurende inzet van onze brouwmeesters - die elkaar sedert meerdere generaties opvolgen in onze brouwzalen - staan borg voor de hoge kwaliteit van Stella. Maar evenzeer leeft in onze brouwerij de bekommernis om deze kwaliteit in alle omstandigheden te behouden.

Een sprekend voorbeeld is onze kiemvloer-mouterij. Stella Artois is de enige grote brouwerij die deze aloude werkwijze nog in ere houdt. De kiemvloer-methode - waarbij de gerst in dunne lagen op de vloer wordt uitgespreid - is tijdrovend en zéér duur, maar zij verzekert een moutkwaliteit die onmogelijk kan worden geëvenaard met méér recente technieken.

Eveneens uit eerbied voor het eeuwenoude brouwersambacht gebruiken wij in al onze installaties nog steeds koperen ketels, waarin de Stella in ideale omstandigheden wordt gebrouwen.

Kom zelf een kijkje nemen. Dagelijks vinden er brouwerijbezoeken plaats.

Je kan individueel aansluiten of - beter - met je club of faculteitskring een groepsbezoek organiseren. Zo zie je zelf hoe Stella gebrouwen wordt en je kan meteen het resultaat proeven. Geïnteresseerd? Bel ons vooraf even op nr. 016/24.71.11 en vraag Johnny Stevens.

*Stella
Artois*

Duik zorgeloos de vakantie in.

Voor je valiezen en reiskoffers pakt, kom je best eens langs bij de KB. Het KB-vakantiepakket geeft studenten immers een stevige garantie voor een zorgeloze vakantie. Zo kan je bij de KB terecht voor vlotte betaalmiddelen in binnen- en buitenland. Denk maar aan euro travellers cheques of vreemde munt. En in eigen land en Frankrijk heb je met Bancontact steeds je bankrekening bij de hand.

Bovendien biedt de KB je reisverzekeringen van VAB of Travel Assistance die je een uitgebreide dienst- en hulpverlening garanderen.

Loop eens langs bij de KB. Zo duik je zorgeloos de vakantie in.

Enkele kantoren in de omgeving van KU-Leuven

Mrg. Ladeuzeplein 15*
Sint-Jacobsplein 9/10
Naamsestraat 14
Justus Lipsiusstraat 20a

Naamsestraat 173
Diestsesteenweg 19, Kessel-Lo
Tiensesteenweg 93, Kessel-Lo
Naamsesteenweg 130, Heverlee*
Geldenaaksebaan 149, Heverlee

KREDIETBANK
Service begint bij het betere onthaal.

* Om je nog beter te dienen blijft dit kantoor op vrijdagavond open tot 18.45 u.

Diskussie en literatuur over politieke moorden

Amnesty International hield zaterdag, 16 april, een aktiedag in Brussel rond politieke moorden. Na meerdere lezingen werd daar de bundel 'roepen om de dag/ Appel au jour' voorgesteld, een verzameling gedichten en prozateksten van nederlandse en franstalige auteurs, die speciaal voor deze campagne tegen politieke moorden werd samengesteld. Enkele voordrachtkunste-

Koos Koster, de Nederlandse journalist die vorig jaar met enkele collega's in El Salvador vermoord werd.

Koster getuigt van de verbijstering bij het brutale verlies van een familielid, de ontgoocheling bij de pogingen een onderzoek te laten uitvoeren en de schuldigen te vinden. Er ontspint zich een vinnige discussie tussen Kruihof en Thibaud. Kruihof is van mening dat een moralistische en politieke benadering van het probleem van politieke moorden niet volstaat en dat een socio-economische analyse van het verschijnsel dient gemaakt te

hun machtspositie in de wereld te bewaren, waken zij erover dat dergelijke repressieve regimes, die in feite de belangen van het westers kapitalistisch systeem verdedigen, stevig in het zadel blijven. Dit is een partiele verklaring: gewetensgevangenen en politieke moorden zijn ook in Oostbloklanden, en tijdens het Nazi-regime, kourante economische motieven als wel politiek-konservatieve factoren die de machthebbers ertoe doen overgaan dergelijke repressiemethodes te gebruiken.

Polen is hier een mooi voorbeeld van, het is ook een bewijs van de enorme afstand die er gaapt tussen het staatsapparaat en de wil van het volk. Thibaud brengt in het midden dat dergelijke verklaringsschemata er weinig toe doen, men wordt voortdurend met de brutaliteit, met de wreedheid van de werkelijkheid gekonfronteerd. Wat nodig is, is een fundamentele tolerantie, het aanvaarden van de andere in zijn anderszijn. Voor Kruihof is dit een mooie wens, de geschiedenis leert immers dat terreur en moord van overheidswegen een aloude zaak is die niet door idealisme en vrome wensen zal verdwijnen. Vandaar het belang van een wereldwijde organisatie als Amnesty International, die voortdurend en overal kan getuigen van de inbreuken op de mensenrechten. Voor het eerst in de geschiedenis is het mogelijk dergelijke gruwelen aan een permanente aanklacht te onderwerpen. Ook de schrijvers, dicht-

ters kunnen deze functie vervullen.

Proza en poëzie

Vandaar dat op deze dag de bundel proza- en poëzieteksten "Roepen om de dag/Appel au jour" voorgesteld werd. In samenwerking met de Leuvense Schrijversaktie heeft men een aantal teksten van Nederlands- en Franstalige Belgische auteurs, telkens met vertaling, samengebracht. Het is een boeiend geïnterpreteerd geheel geworden, met bekende en minder bekende namen, met erg goede en iets minder goede teksten. De ondertoon die al deze teksten doorloopt is de verontwaardiging, het afgrijzen voor zoveel menselijke wreedheid, wat bij Willy Spillebeen en Gwij Mandelincq de vorm aanneemt van een metiekulshokkende beschrijving van de gruwelen die de personages aan den lijve ondervinden, of bij Jacques Crickillon en Madeleine Biefnot gebeurt dat in een meer verhullend taalgebruik dat de lezer dwingt aandachtiger te lezen en langer bij de teksten stil te staan. Literatuur is er in aanleg op gericht de gewoontevorming te doorbreken, verstarde blikken terug te doen kijken, uitgeholde woorden hun betekenis terug te geven. Aldus kan, meer dan door ander taalgebruik, de onverschilligheid doorbroken worden, de lezer kan op een pregnanter manier gesensibiliseerd worden. De sterk emotionele toon, de aangrijpende directe weergave van brute feiten, zoals Willy Spillebeen dat doet in zijn tekst 'De h bestaat', die een fragment is uit een

ongepubliceerde jeugdroman, dat kan je na de lectuur niet vrijblijvend van je afshuiven.

De onmacht en machteloosheid van de schrijver die enkel over woorden om onrecht te bestrijden beschikt, wordt herhaaldelijk getematiserd, hij vraagt zich af of zijn engagement geen roepen in de woestijn is. Hij blijft er zich echter van bewust dat hij niet kan zwijgen, en dat er ooit naar zijn woorden zal geluisterd worden. Een ander terugkerend gegeven is de verwijzing naar toestanden in ons land die een zekere gelijkenis vertonen: vreemdelingenhaat, racisme getuigen van een gelijkaardige intolerantie. William Clifff voorspelt in zijn gedicht '(et demain la Belgique)' wat ons onder een echt repressief regime te wachten staat.

Ik vermeld tenslotte de langere prozatekst "L'ami de mon ami" van Pierre Mertens, een erg knappe weergave van de ontgoocheling in het post-revolutionaire Griekenland, de kater van de helden, semi-helden en vluchtelingen die de kolonels hebben verdreven.

"Roepen om de dag/Appel au jour" Leuvense schrijversaktie in samenwerking met Amnesty International, België, 1983, 259 blz., 380 fr.

Jan Flamend

naars, waaronder Senne Roufaer, lazen er een aantal passages uit voor. Er werd ook een erg interessant debat aan gekoppeld en daarna werd de film 'Les yeux des oiseaux' van G. Auer (Bevrijdingsfilms) in wereldpremière voorgesteld.

Sinds haar oprichting in 1961, is Amnesty International uitgegroeid tot een wereldwijde organisatie die meer dan 250.000 leden telt in 151 landen. Het te bereiken doel is de vrijlating van alle gewetensgevangenen, die geen geweld hebben gebruikt. Men verzet zich tegen doodstraf en marteling van alle gevangenen zonder uitzondering, en bepleit eerlijke processen voor alle politieke gevangenen.

Debat

Tijdens het debat dat hierover met Leo Neels als moderator gevoerd werd tussen Paul Thibaud, uitgever van het tijdschrift *Esprit*, Jaap Kruihof, hoogleraar moraal aan de R.U.Gent, en Joos Koster, deed deze laatste het relaas van de moord op zijn broer

worden. Terreur dient onderzocht te worden als een structureel en empirisch gegeven, een middel dat een staatsvorm aanwendt om zich in stand te houden. Terreur en repressie worden geïnstitutionaliseerd door het oprichten van speciaal daartoe bestemde eenheden. De rechteloosheid en machteloosheid zijn voor dergelijke regimes, een levensnoodzakelijkheid geworden, waardoor menselijke gegevens als elementaire rechten, pijn en leed volstrekt onbelangrijk worden. Kruihof constateert dat dit verschijnsel in het Westen niet voorkomt, maar in het Zuiden, in derde-wereldlanden eerder regel dan uitzondering is. Hij wijkt dit aan het feit dat deze landen economisch onderontwikkeld zijn, en in feite afhankelijk zijn van de Verenigde Staten en Europa.

Het Westen medeplichtig

Deze gruwelen vinden dan ook plaats met medeweten van het Westen, dit zijn de centrumstaten die er alle belang bij hebben dat de staten die zich in de periferie van het economisch gebeuren bevinden onderontwikkeld blijven. Om de toevloed van goedkope grondstoffen te kunnen verzekeren, en om

kreten & gefluister...

Hoe meer ik in deze rubriek aan *Wishful thinking* doe over de nakende lente, hoe minder er iets van in huis komt. • Eén van de gevolgen is dat er velen lekker warmpjes naar *Bowie* zijn vanavond en zo goed als geen kat op de einddag van 't Stuc is te zien. • *Kura en Stuc*, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen.

Het Vlaamse weekblad *Knack* heeft last met de interne coördinatie. • In het nummer van 18 mei hebben ze het op pagina 22 (rubriek De week in de wereld) over de aanhouding van *Honrad Kujav* in de 'Hitler-affaire'. • Op pagina 79 van hetzelfde nummer staat dan weer een reclame. • Onder de tekst 'Het dagboek van Hitler' — alleen in *Panorama*, vanaf nr. 19. • Geldt het minimum aantal telefoongesprekken van Decro dan niet voor de interne redaktielijnen?

Bewonderenswaardig initiatief van de redaktors van een studentenblad aan de Princeton University in New Jersey (US). • Binnenkort komt aan die universiteit de zeventienjarige *Brooke Shields* studeren. • Als voorbereiding had het

blad een *ekstra katern* gepubliceerd. • Onder de titel *Zo krijg ik Brooke Shields in mijn bed*. • Om die reden werden de schrijvers van het katern van de unief gegooid. • Moeten wij nu gaan opletten met het *ekstra VETO-kuaturkatern* van volgende week?

Lezersbrief uit *Der Spiegel* van 9 mei '83. • «Mitarbeiter von SWF 3 ontdekten eine von Julius Caesar mit seinen Memoiren besprochene Compact-Cassette. Titel *Rom auf Chrom*.

Gezien op teeven. *Paul Peyskens*, huisregisseur van 't Stuc. • In een programma over vakantie. • Peyskens suggereerde dat de dames op reis de onmisbare 'pil' zouden meenemen. • De presenterator vond dit onnodig, want als de dames iets nodig hebben op vakantie, kunnen ze beter de huisarts even opbellen. • Peyskens stelde ook voor dat men slaaptabletten zou meenemen, om de last te milderen van alle-dagen-een-ander-bed. • De presenterator zei dat *ekstra middag-dutjes* méér zijn aan te bevelen. • Snaapt die man dan niets van de *nieuwe estetik*?

WERKGROEP	Restaurant Alma II en III	Snack Alma I Gasthuisberg, Pauscoll. Meisjescentrum	Snack Alma II Alternatief	Sedes
ma 23/5	romige aspergesoep Gepaneerde wijting selder in room aardappelen fruit	GESLOTEN	GESLOTEN	GESLOTEN
di 24/5	Heldere groentesoep Holstimer hamburger met ei en rauwkost zilvervliesrijst yoghourt	Heldere groentesoep witte en zwarte penzen abrikosenmoes aardappelen yoghourt met fruit	Griekse rijst	soep van de dag rundsgebräad fijne erwtes aardappelen yoghourt
woe 25/5	pompadoersoep paardenbiefstuk schorseneren in room aardappelen fruit	koolvissteak saus aardappelen fruit	granenschofel met gierst	soep van de dag kruidenballetjes rauwkost aardappelen yoghourt
do 26/5	bonensoep varkensrib worteljes op z'n grieks zilvervliesrijst yoghourt	bonensoep hamburger rauwkost aardappelen yoghourt	groenten- pizza	soep van de dag kip appelmoes aardappelen yoghourt met fruit
vr 27/5	groensoep wienerschnitzel rauwkost aardappele yoghourt	groensoep worsten bloemkool in room puree fruit	kasha-steak met champignonsaus	soep van de dag pizza yoghourt met fruit

WERKGROEP VOEDING: dit is een keuze uit de ALMA-menu's gemaakt door de werkgroep voeding. Deze menu's bieden u de beste garantie voor een evenwichtige voeding. Voor verdere inlichtingen kunt u zich wenden tot LEO VAN DER AA. Tel. ALMA 2299 11

